

Твердохліб В.В. Класифікація сільськогосподарських підприємств / В.В. Твердохліб // Збірник матеріалів IV міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Ефективність функціонування сільськогосподарських підприємств. Проблематика 2015 р.: інноваційний розвиток підприємств аграрної сфери економіки». 25-28 травня 2015 р. – Львів : ЛНАУ, 2015. – С. 143-146.

УДК 338.33

Твердохліб В.В., аспірант
*ДВНЗ “Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника”
м. Івано-Франківськ
tori_tv@i.ua*

КЛАСИФІКАЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Важливою складовою будь-якого дослідження є попередня підготовка економічних даних. Одним із способів такої підготовки є класифікація.

У “Великому тлумачному словнику сучасної української мови” класифікація трактується як система розподілу предметів, явищ або понять на класи, групи за спільними ознаками, властивостями [1]. Під поняттям “ознака” розуміють особливість, що визначає подібність свого носія до інших об’єктів дослідження або відмінність від них [2]. За спільними ознаками предмети дослідження можна об’єднати в класифікаційні групи.

У законодавстві та науковій літературі залежно від визначальних ознак виділяють різні види сільськогосподарських підприємств. Найбільш поширеними є такі класифікаційні ознаки: форма власності, спосіб утворення, розмір, галузева приналежність виробленої продукції, виробнича спеціалізація, інноваційність діяльності, участь іноземного інвестора, позиція на ринку.

Залежно від форми власності на землю та засоби виробництва Господарським кодексом України передбачено функціонування приватних підприємств, підприємств колективної власності, комунальних, державних, а також підприємств на основі змішаних форм власності [3].

Залежно від кількості працюючих та розміру доходів від діяльності за рік серед сільськогосподарських підприємств виділяють мікропідприємства, малі, середні та великі. До мікропідприємств відносять ті підприємства, у яких середня кількість працівників не перевищує 10 осіб, а річний дохід – 2 мільйони євро [3].

Суб'єктами малого підприємництва є сільськогосподарські підприємства, в яких середня кількість працівників є меншою 50 осіб та річний дохід не перевищує 10 мільйонів євро. Великими підприємствами можна вважати ті, у яких середня кількість працівників менша 250 осіб та річний дохід більший 50 мільйонів євро [3].

Поділ сільськогосподарських підприємств за критерієм галузевої приналежності здійснюється залежно від виду продукції, що виробляється. Відповідно підприємство можна віднести до галузі тваринництва чи рослинництва.

Структура виробництва продукції підприємства визначає його спеціалізацію. Підприємства можуть бути вузькоспеціалізованими – виробляють продукцію певної галузі сільського господарства, та багатогалузевими – займаються диверсифікованою діяльністю з виробництва різних видів продукції рослинництва та тваринництва.

Сільськогосподарські підприємства можуть здійснювати свою діяльність традиційним або інноваційним способом. Традиційна діяльність здійснюється на основі екстенсивних підходів, інноваційна – із застосуванням нових рішень в галузі технології, техніки, організаційних форм та методів господарювання.

Залежно від способу утворення та формування статутного фонду, сільськогосподарські підприємства бувають унітарні та корпоративні. Унітарне підприємство створюється одним засновником, який надає потрібне для того майно, формує статутний фонд і затверджує статут, розподіляє доходи, керує підприємством і формує трудовий колектив, вирішує питання реорганізації та ліквідації підприємства [3].

Корпоративне сільськогосподарське підприємство утворюється двома або

більше засновниками за їх спільним рішенням, діє на основі об'єднання майна, підприємницької чи трудової діяльності засновників.

За критерієм участі іноземного інвестора та його частки у статутному капіталі виділяють національні підприємства – де капітал належить громадянам України, підприємства з іноземними інвестиціями та іноземні підприємства.

За ознакою сьогоденної позиції на ринку сільськогосподарські підприємства поділяють на: динамічні, або господарства що розвиваються; традиційні, здатні до розвитку; стагнаційні, що не розвиваються; банкрутуючі [4].

В.М. Якубів запропонувала класифікацію за критерієм “Перспективність розвитку підприємств”. В її основу покладено співвідношення коефіцієнта Бівера та інтегрального показника фінансової стійкості підприємства, на основі чого автором виділила такі види: потенційні банкрути; “консерватори”, що не витримують конкуренції; фінансово-стійкі “консерватори”; підприємства з вираженою фінансовою нестабільністю; підприємства з прихованою фінансовою нестабільністю; привабливі для інвестора підприємства; підприємства-початківці або слабо організовані; підприємства, що інтенсивно розвиваються; рентабельні з інноваційним розвитком [5].

Розглянувши існуючі класифікації сільськогосподарських підприємств, приходимо до висновку, що вони не суперечать, є похідними та доповнюють одна одну, що створює умови та перспективи їх подальшого дослідження.

Список використаної літератури:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lingvo.ua/uk/Interpret/uk-gu/класифікація>.
2. Філософський словник / В.І. Шинкарук . — К.: Голов. Ред. УРЕ, 1986.
3. Господарський кодекс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
4. Липчук В.В. Фермерські господарства: стан, проблеми і стратегії розвитку / В.В. Липчук, Л.Б. Гринишин, О.М. Кордоба. – Львів: Магнолія-

Плюс, 2010. – 256 с.

5. Якубів В.М. Збалансований розвиток аграрних підприємств у сільському зростанні: монографія / В.М. Якубів. — Івано-Франківськ : Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2011. – 320 с.